

Sant Carles de la Ràpita o la Ràpita: esta serà la qüestió el pròxim 12 d'octubre

L'Auditori Sixto Mir acollirà el 6 i 7 de setembre el cicle de conferències, en el marc de les Jornades Culturals, que tractaran sobre 'El nom del poble'

La Ràpita A.C.A.

Els pròxims dilluns i dimarts, 6 i 7 de setembre respectivament, l'Ajuntament de la Ràpita ha organitzat un nou cicle de conferències, en el marc de les Jornades Culturals del mes de setembre, que, enguany, tractaran sobre 'El nom del

poble' i la seua història. El dilluns hi haurà dos xarrades, una a càrrec de la doctora en història Noèlia Borràs, i de l'aficionat a la història local i membre del grup Arrels~ un grup de recerca format als anys 80 sobre la història del municipi, Paco Carles; i l'altra serà a càrrec de l'historiador Toni Cartes i de Pe-

pito Garcia, també membre del grup Arrels. Tots ells oferiran el seu coneixement sobre l'origen fundacional del poble. El dimarts hi haurà una taula rodona en la qual participaran l'historiador Àngel Pascual, l'activista cultural Jota Vizcarro, la filòloga Núria Reverté, i la presidenta del Col·lectiu de Cuina

de la Ràpita i propietària de l'Hotel Restaurant Llansola 1921, Imma Bòria. El lloc escollit per a dur a terme les conferències és l'Auditori Sixto Mir. Per tal d'assistir a l'acte, caldrà reservar entrada, ja que l'aforament estarà limitat. La inscripció es pot fer de manera telemàtica a entrades.larapita.cat,

o presencialment, este dilluns 6 de setembre, de 10 a 13 h, al Mercat Municipal.

Una temàtica d'actualitat que permetrà als rapitenques i rapitenques aprofundir en la història del poble, de cara a la consulta popular -no vinculant- que celebrarà el consistori el pròxim 12 d'octubre per

OPINIÓ

Carme Cruelles Rosales

Llicenciada en Filologia catalana, professora i escriptora

Els noms dels municipis solen reflectir ideologies polítiques dominants, per tant, la dita "el nom no fa la cosa" queda, en certa manera, en evidència si escarbem una mica en l'origen de força topònims.

En temps de la República els comitès populars locals van promoure certs canvis que denotaven anticlericalisme i antisenyorialisme. Així, es van eliminar els noms de les contrades que feien referència al santoral (hagiotopònims), a la monarquia o a l'aristocràcia.

Arran del Decret de Seguretat Interior es van arribar a modificar, segons Enric Ortega, cent vint-i-quatre topònims. Així, Molins de Rei va perdre les connotacions monàrquiques i va passar a ser Molins de Llobregat; Sant Feliu de Llobregat va esdevenir Roses de Llobregat; de Sant Andreu de la Barca, a Aiguestoses de Llobregat; de Sant Cugat del Vallès, a Pins del Vallès; de Santa Bàrbara, a les Planes del Montsià i, de Sant Carles de la Ràpita, a la Ràpita dels Alfacs.

Amb la caiguda de la segona República, la majoria d'aquests noms van ser derogats i es va conservar la nomenclatura anterior i altres, com Vilassar de Dalt (antigament Sant Genís de Vilassar), va mantindre's tal com va aprovar la Generalitat Republicana.

Si reduïm el topònim de Sant Carles de la Ràpita a només la Ràpita, caldria fer-ho sobre un criteri clar i ben argumentat, tal com afirma el

professor de la UB Joan Tortí, estudiós de la qüestió dels canvis de noms dels municipis, sobretot els de Catalunya.

Sí que és cert que la majoria de la gent de la comarca sol dir "la Ràpita" (forma històrica d'origen àrab que vindria a ser el lloc i l'edificació on es feien les pràctiques pietoses del ribat, en definitiva la mesquita on pregaven, estudiaven i es reunien els pietosos musulmans per fer aquesta mena de culte), tanmateix hi ha molta gent del municipi que optarien pel topònim del temps de la República, "la Ràpita dels Alfacs".

D'altra banda, si ens centrem en l'àmbit purament lingüístic és poc freqüent que els topònims acabats en -a duguin, en català, l'article femení al davant: "la Tarragona", "la Lleida", "la Girona"... I lingüísticament els principis generals que determinen l'ús d'aquest article són sobretot els noms compostos, és a dir, justament el topònim que

gran part de rapitenques i rapitenques triaríem si es tingués en compte a la consulta. Així doncs, la Ràpita dels Alfacs, la Ràpita del Montsià o, fins i tot, la Ràpita de Mar serien solucions més adequades que no pas la Ràpita a seques.

Si ens fixem en un llistat de municipis dels Països Catalans que duen l'article inicial al topònim solen predominar, amb escreix, els que són compostos: la Torre de les Maçanes, la Pobla de Benifassà, la Bisbal del Penedès, la Palma d'Ebre, l'Alfàs del Pi, la Granja de Rocamora, la Torre del Bisbe, la Canyada del Rei, la Selva del Mar, la Pobla de Roda, la Vall de Liarp, la Torre de Vilella, la Roca d'Albera, la Vall de Tormo, l'Alqueria de la Comtessa, la Font d'en Carròs, la Torre del Comte, la Selva de Mar, la Torre d'en Besora, la Granja d'Escarp, la Nou de Berguedà, la Pobla de Lillet, la Font de la Reina, la Pobla d'Arenós, la Cellera de Ter, la Baronia de Rialb, la Sentiu de Sió, la Pobla de Vallbona, la Seu d'Urgell, la Llosa del Bisbe, l'Alqueria d'Asnar, la Pobla de Segur, la Torre de Cabdella, la Nou de Gaià, la Pobla de Mafumet, la Guinguera d'IX, la Tor de Querol, la Vall de Cardós, la Pobla de Mafumet, la Pobla de Montornès, la Vall de Boí, la Riera de Gaià, l'Alcúdia de Crespins, la Pobla de Massaluca, la Granja de la Costera, la Pobla de Claramunt, la Llosa de

Ranes, la Pobla Tornesa, la Serra d'en Galceran, la Torre de Claramunt, la Tor de França, la Torre d'en Doménec, la Vall d'Alba, la Pobla del Duc, la Vall d'Uixó, la Selva del Camp, l'Ametlla del Vallès, la Bisbal de Falset, la Pobla de Cerverles, la Roca del Vallès, l'Ametlla de Mar, la Morera de Montsant, la Torre de Fontaubella, la Vall d'en Bas, la Vall de Banyà, la Bisbal de l'Empordà, la Tallada d'Empordà, la Pobla de Sant Miquel, la Pobla de Farnals, la Palma de Cervelló. Són un total de 70 municipis aproximadament que complirien aquesta màxima (article femení + nom + complement del nom) davant dels 50 municipis que presentarien la forma no tan genuïna de la toponímia catalana (article femení + nom): la Jana, la Salzedella, l'Alcúdia, l'Enova, l'Alcora, l'Atzúvia, la Masó, la Nucia,

la Bastida, la Riba, la Freixnedà, la Ginebrosa, la Portellada, la Sorollera, l'Armentera, l'Escala, la Jonquera, la Portella, l'Espunyola, la Quar, la Galera, la Sénia, la Granada, l'Eliana, la Iessa, la Llaguna, la Molsosa, la Canyada, l'Orxa, la Canonja, la Cabassana, la Secuita, la Fatarella, la Massana, la Llacuna, la Fuliola, l'Olleria, l'Esquerda, l'Argentera, la Garriga, la Llagostera, la Figuera, la Granadella, l'Albera, l'Ampolla, l'Aldea, la Menera, la Pera, la Tallada, l'Alguenya, la Romana.

A tot això, hem d'afegir el que apareix a l'article de Mikel Epalza on els topònims derivats de la paraula àrab-islàmica *rābīṭa* són força nombrosos al conjunt dels Països Catalans:

La Ràpita (Noguera), el Rebató (Baix Llobregat), la Ràpita (Alt Penedès), la Ràpita (Baix Camp), la